

Завой

Седмичникът за култура, изкуство, критика и обществено.

„Който може да се смъе надъ всичко, той ще победи въ свѣта.“

Шилер.

ПРЕСТАНЕТЕ!

Против единъ епидемичен сплътник на неспокойното време: спекулата, се взеха навременно мърки. И въпреки строгитѣ санкции, които се прилагатъ, съ всѣки новъ день идватъ и новоконстатиранитѣ случаи. Тѣ идватъ да разкриятъ престъпления, голѣма частъ отъ които, нито сж нови, нито пъкъ случайни.

Скрити задъ голѣми фирми и добро обществено положение, нѣкои отъ тия спекуланти, не веднажъ сж служили за добъръ примѣръ.

Съ фалшива благотворителностъ и фалшиви добродетели тѣ сж градили благополучното си бързо и много лесно. Общитѣ бедствия и изпитания сж благоприятствували само за това. Днешниятъ имъ походъ го доказа. Непреставашитъ имъ опити го потвърдиха.

А има страни, където за подобни престъпления запелватъ етикета: народенъ врагъ или вредителъ. Последнитѣ отъ това сж: изваждане отъ строя на гражданитѣ.

Ако единъ апелъ къмъ такъва лакомия за голѣми печалби граждани е излишенъ, необходимо е обаче едно предупреждение, сериозно предупреждение:

Престанете съ опититѣ си. Тѣ сж позорни!

„Завой“

Редакционно съобщение

Администрацията ни започна изпращането на квитанции за абонамента. Осребрявайте ги своевременно.

Още докато го бранѣше отъ кучетата, Петъръ Моканина разбра, че тоя непознатъ селянинъ не се е отбилъ при него току тъй, а го гони нѣкаква бѣда. Затуй той се ядоса на кучетата, нахона ги пакъ погледна селянина: по червения елекъ се познаваше, че е отъ торлацитѣ, откъмъ Делно-Ормана. Високъ, едъръ човекъ бѣше; но че е сиромашъ и като че ли сиромашъ се е родилъ, — и това си личеше: ризата му бѣше само кръпки, едро и неумѣло шити, поясътъ му оръфанъ, потуритѣ — сжщо. Бѣше босъ. Никакъ да го гледашъ — човекъ планина, но Моканина набързо го притегли въ ума си и реши, че е отъ ония меки, отпуснати хора, за които се казва, че и на мравката пѣтъ струватъ.

Селянинътъ поздравя, измъкна нѣщо като „какъ сте, добре ли сте“, но явно бѣше, че мисли за друго и друга гринжа има въ очитѣ му. И като пог-

Политически дневникъ

Справедливъ миръ или разрушителна война.

Ако до скоро имаше нужда отъ предсказания за бъдещето, днесъ тѣ сж излишни. Човѣчеството държи въ своитѣ собствени ръце сждбата си. А тя е известна: справедливъ миръ или разрушителна война. Нейната прелюдия е започнала вече. И заедно съ нея сж на преденъ планъ и миролюбивитѣ усилия, миролюбивитѣ желания. Тѣ не сж обикновенна проява на пацифизмъ. Задъ тѣхъ се четъ загрижеността на човѣцитѣ отъ всички народности. И воюващитѣ даже не сж противъ мира, и не могатъ да бждъ тѣ. Ние нѣмаме основание да се съмняваме въ това. Чистосърдечното не подлежи на съмнение. Не подлежи на съмнение и ужасе, който войната носи, или по право, ще донесе.

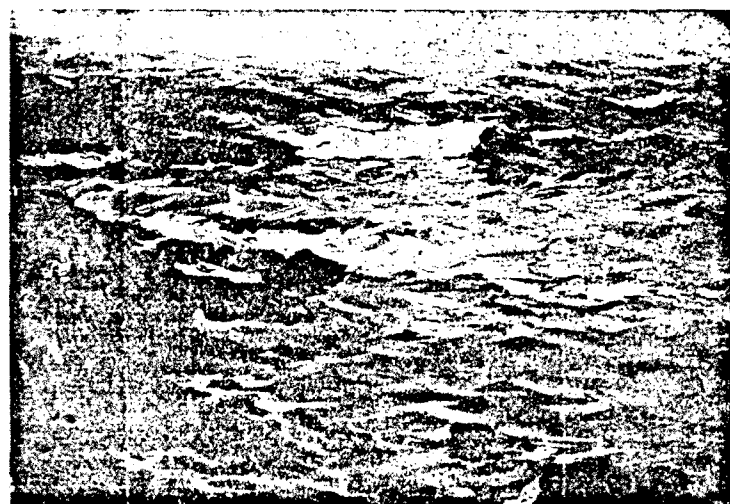
Войната не идва безъ причини. Днесъ тѣ сж по-вече отъ всѣки други пѣтъ. По-вече сж, защото години наредъ се напластваха и разстройваха отношенията между народитѣ, които живѣха подъ неспрестанни страхи. Той е вече излишенъ. Или справедливия миръ, или пъкъ разрушителната война ще премахнатъ причинитѣ и противоречията.

Ще се открие може би място за нови противоречия или пъкъ войната ще получи прищява.

Това е единственото очакване което тегне надъ всички и надъ всичко. Войната на нервитѣ се самоубива, воли се и взема непрестанно жертви.

Ще ги оправдае ли бъдещето?

Самото то ще покаже.

Георги

Вълчевъ

П

р

и

б

о

й

ПРЕГЛЕДЪ НА ПЕЧАТА.

Подъ надсловъ: Непотчени работи. Р. Земей: ска камара — Шумениъ на угоднѣ място пише:

Въ едно извлечение, направено предъ стопанскитѣ сътрудници на утриннитѣ вестници, което срѣщаме въ „Зора“, г. министъръ Багряновъ бие тревога, че се вършатъ непотчени работи при тегленето и продажбата на хранинитѣ, които се продаватъ отъ производителъ на дирекционитѣ агенти или други търговци. Констатирани били случаи — теглене съ неточни кѣтари, погрешно отчитане, наискане съ кракъ десималната дѣска, поставяне метли или разни жѣлъза подъ дѣската и лостовѣтъ на десимала, поставяне нарочно зѣрига подъ малкитѣ рѣшетки на либрѣтъ, за да се получи по-малко хектолитрово тегло и пр. и пр.

Ние бихме могли да изредимъ още редица подобни непотчени работи, които срѣщаме всѣки день и на всѣка крачка. Особено много сж зачестили тия случаи сега напоследъ, когато производителитѣ сж принудени да се молятъ на купуватѣ, за да имъ приематъ хранинитѣ. Благоприятно условие за непотчени

работи, които умѣло се използватъ отъ заинтересованитѣ. Съобщаватъ ни, напр., че на много мѣста хранина сж слѣднѣ: по 35 лева, а хранина слѣднѣ: по 10—12 лева. А това е едно ограбване на честния земеделски трудъ, по единъ, най-немилиостивъ начинъ и твърде умѣстно е преносътъ на г. м-ра Багряновъ.

Какво да се направи за превъзвѣдѣнето на това толкова пакостно зло, което не само тормози земеделския стопанитѣ и земеделското производство, но ни излага още като културна страна?

Да апелиратъ за милостъ и съвестъ, едва ли би се допринесло много, въцѣмъ тази мѣрка е безсилна, не остава друго, освенъ да се приложи другата, противна на нея — строги и немилостиви санкции. Врѣмѣта, когато се живее въ настоящи моменти, даватъ пълното основание за широко приложение на тази последната.

Ние знаемъ, че това ще бжде са-

мо една временна мѣрка, но тя се налага, както казахме и по-горе отъ днешнитѣ времена. За окончателно, то и рационално разрешение на този толкова важенъ въпросъ има само единъ изходъ — земеделския стопанитѣ сами да изкове своята собствена защита. Само по такъвъ начинъ той ще може да бжде сигуренъ, че е единственъ господаръ на своя трудъ.

Ето защо, нашия апелъ къмъ българския земеделско-стопанитѣ е — да стегне своитѣ организационни редове, както въ кооперациитѣ, така и въ земеделско-стопанскитѣ задруги. Земеделскитѣ кооперации сж бждещитѣ обществени институти, които ще турятъ край на спекулата съ земеделския трудъ, задругитѣ сж организирания сѣла, които ще бди интереситѣ на цѣлото земеделско съсловие.

Земеделскитѣ камари иматъ трудната задача отъ своя страна да обединятъ усилията на тия две организации, да ги подпомагатъ въ тѣхнитѣ многостранни начинания, за да могатъ сжнитѣ да бждатъ не само неспотнати защитници на селския земеделски трудъ, но още и културнитѣ носители на бѣлг. село

Йорданъ Йовковъ

ПО ЖИЦАТА

навѣрно момиче. Тя гледаше настрана и лицето ѝ не се виждаше.

— Ти май болно имашъ, — каза Моканина

— Имашъ, една момичка имамъ болна.

Селянинътъ погледна къмъ овцѣтъ, запалени на поляна, задръжачи очитѣ си надъ глѣхъ, но не ги виждаше, а погледътъ му, пъленъ съ гринжа, тъй си и блуждаше.

— Бе тя нашата какъвто е, — рече той, — остави я!

— Не си талявашъ ти, отде си? — попита го Моканина.

— Отъ Кючукъ Ахмедъ. Неще ми думатъ сега, при Канарата. Докодалъ съмъ тия дѣла. Азъ ходя изъ селата, продавамъ хума — хубава хума излиза въ наше село. Хубава е, купуватъ я женитѣ. Когато слѣ-

за надолу къмъ морето, купувамъ пъкъ за насамъ кое рибѣ, кое грозде, кое какъ се случи. Сполай на Бога — прехранваме се. Само да не бѣше ни се случила тази бѣда.

Той седна на земята да си прави цигара. Моканина седна до него и видя какъ дебелитъ му мазолести прѣсти трепъряха, като свиваха цигарата.

— Не ни треватъ дѣцата, — започна той. — Измръкна ни две-три още малки. Ей-туй-ни остана само (той погледна къмъ каруцата) Гледали сме го като отчѣлитѣ си. Отъ устата си съмъ отбѣлялъ, да му купя нѣщо, да му направя дреха, та да не му е мѣчно като гледа другитѣ. Нейсе, даде Господъ за пазихме го досега. А отъ нѣкое време — залинѣ. Нѣма нищо, а вежне. Слушамъ, думала

на на майка си — мѣчно ѝ било, че дружитѣ ѝ се измънили, а тя още стояла. „Що се кахаришъ, бе чедо, думамъ ѝ, и твоя късметъ ще излезе“. Шо гледашъ дуитѣ? — богати сж. Сегашиитѣ ергени тъй сж — богати жени търсятъ. И ти ще се оженишъ, гледай си работата, не си престарѣла.“

— На колко е години?

— Къмъ дайсѣтъ. Сега на Богородица ще стори дайсѣтъ.

— Е, че младо е момичето.

— Младо, ами.

Селянинътъ замѣлча и пакъ загледа овцѣтъ, безъ да ги вижда. Нѣкъде наблизно срѣлъ жегата пишѣше жѣтаври.

— Това лѣто ми се замали да съмъ я пусналъ да иде да жъне. Сиромаси сме, нуждаемъ се, ама като я гледашъ така слабичка, болнава, де ми се пушаше. — Моля ти се, теико, пусни ме, и възъ искамъ да иде съ момичетата. — Хубаво като е тъй, пуснахъ я. Сега какво е станало, не бѣхъ тамъ,

Немо.

КОГА ЕДНА ЕПОХА СИ ОТИВА?

Цѣлѣнятъ свѣтъ живѣе днесъ въ една преходна епоха, преминава отъ единъ икономически и общественъ редъ къмъ другъ такъвъ. Девенадесетиятъ вѣкъ бѣ вѣкъ на свободното развитие на индивида. Двадесетиятъ вѣкъ е вѣкъ на маситѣ. Презъ 1789 год. когато падна Бастилията, строшиха се желязните окови на индивидуализма, а презъ 1918 г. се счулиха се пъкъ веригитѣ на колективизма. Две събития охарактеризираха тѣзи две толкова различни епохи: презъ 1789 год., прокламацията на „Правата на човѣка“, което означаваше възтържествуването на индивидуализма, а презъ 1918 год., решението да се чествува паметта на „Незнайния войнъ“, което означаваше триумфътъ на безименнитѣ обществени маси, даже и въ умътъ на стария свѣтъ.

Нѣщата сѣ лесно разбиратъ и ясни за всѣки който желае да гледа съ собственитѣ си очи, а не презъ замъглени очила. Историята ни дава много начини да очистимъ замъгленитѣ си очила, или пъкъ — което е по-хубаво — да ги захвърлимъ напълно. Кога една епоха си е отивала, за да отстъпи мѣстото си на друга по-силна и по-хубава? Когато хората преставали да вѣрватъ въ принципитѣ и догмитѣ на тази епоха, и вѣрата е нѣщо такова, което щомъ почне да се изпарява, е обречено на бързо и сигурно загиане. Никакво съживяване не е възможно. Всички които се опитаха да съживятъ умирающия вѣри разбраха уви, колко суетни сѣ били тѣхнитѣ старания. Юлианъ Бѣроостжпника поиска съ тяжестата на императорския си скиптеръ и съ блѣсъка на мантията на единъ Римски цезарь да съживи наново древната грѣцка вѣра къмъ боговетѣ отъ Олимпъ. Обаче, напразни останали усилията му, нараненъ смъртно при една битка, той събра въ ржката си кръвата която бликаше отъ раната му и я хвърли къмъ небето извирайки: „Ти ме победи, Галилянино!“ Преди това пъкъ, кога Римската класа на плебейтѣ победи класата на аристократитѣ?

Тѣмко тогава когато жрецитѣ имъ почнаха да се присмиватъ на вѣрата си, когато нито единъ отъ патрициитѣ или отъ свещеницитѣ не вѣрваше повече на жертвоприношенитѣ, на пророчуванията, на чудесата; когато цезаритѣ почнаха да боготворятъ себе си и конетѣ ги понѣкога. И така дойде новата ера, наложи се новото вѣруу християнство то. Наистина възтържествуването на християнството стана съ цената на много усилия и жертви, но историята не познава движението което да си е наложило безъ жертви, и колкото тѣзи жертви сѣ по-скромни и по-многобройни толкова това движение е велико и не загиващо. Срѣдновековното, отъ своя страна, се опрѣ, използва и изврати донѣкъде християнството като създаде феодализма. Затова пъкъ дойде Реформацията и Ренесанса, които си извоюваха мѣсто въ живота въ борба съ тъмнитѣ сили на тогавашния обскурантизмъ. И френската аристокрация, както и цѣлата европейска такава се разложи когато почна самата тя да се съмнява въ привлечитѣ си, въ правото си „идещо отъ Бога“ да властува, когато, значи, философията на 18-ия вѣкъ почна да става всѣкъдневната тема на разговоритѣ въ салонитѣ на благородницитѣ, когато духътъ на Волтера и на енциклопедиститѣ влезе насилъ презъ аристократическитѣ врати покрити съ оржафи и избелѣли пердета. Защото една класа, която нѣма вѣра въ ролята си е класа осждена на смъртъ, окончателно и напълно. Една епоха си отива поради две причини: защото една друга е станала по-силна и защото самата тя е престанала вече, престанала окончателно, да вѣрва въ ролята си.

Единъ погледъ около насъ е достатъченъ за да ни убеди. До сега, до преди войната отъ 1914 г., имаше едно общество което си крепѣше на опредѣлени догми, на установени „идеологии“ на нѣкакви принципи, които, или по-вечето ги признаваха или пъкъ не ги оспорваха. Сега? Сега картината на днешното общество представлява едно общо отрицание. Това го признаватъ, прочее, безъ заобикалки социолози, привърженици на съществуваниятъ редъ, шефове на църкви въ енцикликитѣ си, всѣчки почти духовни водачи на запада. Отрицанието, обаче, е най-безпогрѣшниятъ признакъ на окончателния край на една епоха, и е толкова по-очебиющъ колкото този край е по-близъкъ. Днешното общество на цивилизованиѣ страни въ Европа и Америка е единъ бракуванъ организъмъ, единъ колективъ който е изгубилъ за винаги вътрешното си равновесие, което бѣ съчетание отъ убежденията, вѣрата и идеитѣ му. Доб-

КОСТА ТРАЯНОВЪ

Нерѣжкотворниятъ храмъ

Въ първитѣ столѣтия на Християнството, когато гоненията срещу последователитѣ му вземали голѣми и страшни размѣри, мнозина отъ тѣхъ сѣ намислили спасение отъ мжечения и гибель въ обятията на природата. Забѣгнали отъ чудовищната жестокостъ на поощадинитѣ тирани, тѣ се приютявали въ непристъпнитѣ гори и мрачни пещери, за да не ги сполети кръстната смъртъ на Спасителя или участъта на ученицитѣ му. Нови знайни и незнайни голоти нѣмѣли тогава навредѣ по цѣлата земя и безчетъ буйни клаци горѣли живи човѣци тѣла въ жертва на жиния Богъ. Но въпрѣки всичко новата вѣра постепенно завладявала души и сѣрдцата на човѣчеството. Проникнала твърде рано по нашето крайбръжже, тя вѣра скоро измѣства старата митология свързана съ морето и завинаги спира нейното развитие. Въ замѣна на това, обаче, тя е оставила незаличимъ вѣщественъ доказателства, които краснорѣчиво свидетелствуватъ за мистичното преклонение предъ Бога и природата по онова време. Такова доказателство е старинния пещеренъ манастиръ край Варна.

Недалечъ отъ морския бръгъ, гущещъ въ високи отвесни скали, обрасли въ люлякъ, акация и шипки, той прилича на запустѣло орлово гнѣздо. Нѣкога въ тия варовити шуплестѣ скали, съ малки пещери протекучи отъ дъждовната вода и съ плитки дупки, издѣлани отъ вѣтъра и слънцето, сѣ намѣрили убожички нѣколко отшелници. Въ тия пещери и дупки, прилични на хралупи и подмоли, тѣ основали малкъ пещеренъ манастиръ. Единъ отъ тѣхъ приспособили за църква, а други за жилини. Тогавашната мѣстностъ е била обрасла въ гѣста, непроходима гора и рѣдко грѣшны миряни посещавали светлата обителъ за покаяние и изповѣдь. Стари, хралупати и кривоклонести липи гъмжали отъ рой пчели смѣль. Буйни извори съ своя

роото или лошо, но на всѣки случай здраво по-предидно равновесие, е замѣстено днесъ отъ едно ужасно неравновесие. И другъ пътъ сѣ не появявали бури въ морето на днешното общество, но тѣ бѣха както всѣчки морски бури, повърхностни. Долу на дадена дълбочина, водитѣ на моретата и океанитѣ оставаха въ пълно равновесие и се любѣше само единъ по-тънъкъ или по-дебелъ пластъ отъ повърхността. Затова и бурята бѣ само едно изключение отъ общото правило, което правило е тихото море и уравновесеното спокойствие. Сега общественитѣ океанѣ се клати въ самитѣ му основи — повече отъ долу отколкото по повърхността, като че да потъва самото му здраво дѣно. Кой логиченъ и обективенъ наблюдател би могълъ да каже, че не става това въ днешната действителностъ?

Въ първитѣ столѣтия на Християнството, когато гоненията срещу последователитѣ му вземали голѣми и страшни размѣри, мнозина отъ тѣхъ сѣ намислили спасение отъ мжечения и гибель въ обятията на природата. Забѣгнали отъ чудовищната жестокостъ на поощадинитѣ тирани, тѣ се приютявали въ непристъпнитѣ гори и мрачни пещери, за да не ги сполети кръстната смъртъ на Спасителя или участъта на ученицитѣ му. Нови знайни и незнайни голоти нѣмѣли тогава навредѣ по цѣлата земя и безчетъ буйни клаци горѣли живи човѣци тѣла въ жертва на жиния Богъ. Но въпрѣки всичко новата вѣра постепенно завладявала души и сѣрдцата на човѣчеството. Проникнала твърде рано по нашето крайбръжже, тя вѣра скоро измѣства старата митология свързана съ морето и завинаги спира нейното развитие. Въ замѣна на това, обаче, тя е оставила незаличимъ вѣщественъ доказателства, които краснорѣчиво свидетелствуватъ за мистичното преклонение предъ Бога и природата по онова време. Такова доказателство е старинния пещеренъ манастиръ край Варна.

Недалечъ отъ морския бръгъ, гущещъ въ високи отвесни скали, обрасли въ люлякъ, акация и шипки, той прилича на запустѣло орлово гнѣздо. Нѣкога въ тия варовити шуплестѣ скали, съ малки пещери протекучи отъ дъждовната вода и съ плитки дупки, издѣлани отъ вѣтъра и слънцето, сѣ намѣрили убожички нѣколко отшелници. Въ тия пещери и дупки, прилични на хралупи и подмоли, тѣ основали малкъ пещеренъ манастиръ. Единъ отъ тѣхъ приспособили за църква, а други за жилини. Тогавашната мѣстностъ е била обрасла въ гѣста, непроходима гора и рѣдко грѣшны миряни посещавали светлата обителъ за покаяние и изповѣдь. Стари, хралупати и кривоклонести липи гъмжали отъ рой пчели смѣль. Буйни извори съ своя шумъ огласяли околността, а диви свини и кози на цѣли стада обитавали гората несмущавани отъ никого. И посрѣдъ това чуденъ свѣтъ на природата живѣли въ самота и уединение богоугоднитѣ монаси, отправяйки горещи молитви къмъ Сина Божи и Божиата майка Тукъ тѣ се хранѣли само съ медъ и плодове, затова прекравали времето си въ пълнѣ постъ и постоянна молитва.

Тѣ сѣ живѣли тия отшелници всрѣдъ обятията на природата въ духовно единение съ Бога. Отначало тѣ били самотри. Най-стария отъ тѣхъ се казвалъ отецъ Транкей и по негово внушение нарекли нерѣжкотворниятъ храмъ Св. Тро-

ица. Тоя свѣтъ старецъ е билъ жива история на дълги и ожесточени борби, противъ Християнство и Христовата църква. Съвременникъ на много отъ тия борби, той преживѣлъ не едно поражение, но същевременно е билъ свидетелъ и участникъ на редица успѣшни завоевания до пълна победа. Презъ цѣлия си страдалчески животъ за вѣра и добро, отецъ Транкей придобилъ мъдростъ, предъ която останалитѣ монаси наведжали смирено глава въ послушание и почитъ. Той ги училъ на милосърдие и братска обичъ и имъ тълкувалъ словото Господне, предадено чрезъ уста на пророцитѣ въ притчи и сказания. Съ своя природно надаренъ умъ и съ своята нравствена чистота, тоя благочестивъ старецъ се прочулъ надалечъ. При него идвали проповѣдници отъ цѣла Мизия и Тракия за да се поучатъ въ Христовата вѣра. Обогатени съ ценни знания, следъ туй тѣ отново продължавали своитѣ проповѣди между тогавашнитѣ славяни и тракийци на полуострова. На тия прости, но дълбоко вѣрващи проповѣдници Християнството дължи много, защото по-късно при своитѣ учени водачи се изопачава и издѣбнява.

Известна станала на мнозина въ онова безпосрѣдно време, напоено съ кръвъ и сълзи, съ зло и умраза, светлата обителъ. Подобно лжецаренъ маякъ отъ бръга на житѣското море, тя прѣскада духовна свѣтлина и добротъ на всѣки страна, а нейния тихъ камбаненъ звънъ отекавалъ като далечно ехо въ обезвѣренитѣ души и молитвитѣ отправяни отъ нея за милостъ и прошка се възнесали високо къмъ небето. Защото тоя гиздавъ жѣтъ на майката земя се красѣлъ отъ чудни цвѣта и свѣтлина и се огласялъ отъ възшебни пѣсни и божествена музика. И още защото той е билъ храмъ на любовъ и свобода и изворъ на красота и здраве, далечъ отъ всѣкъдневния суеутенъ животъ на голѣмия градъ, всрѣдъ двестената чистота на родната природа. Минали шеснасти години въ красивѣ природособразенъ отшелнически животъ, чито възхожденъ и ржководитѣ билъ стария и мѣдръ Транкей. Той станалъ духовенъ отецъ и любимъ учителъ на много братя, които приниждали тукъ отъ далечни краища. Но най-сетне дошелъ края и праведния Транкей завършилъ земния си пътъ въ дълбока старостъ.

Слѣдѣ на 4-та стр.

не знаа. Въ кра лѣгха, въ кра ставаха. Зная го тѣй както ми го разправи тя. Веднажъ ка жѣнали цѣлъ день. вечерта яли, после пѣли момичета, смѣли се. Легнали си. Нонка — тѣй се казва мойто момиче — си легнала и тя. „Легнахъ си, кай, тейко, между спонитѣ, подъ единъ кръстецъ, легнахъ си на заветъ, да не ми духа и се захвиъ. И сѣмъ заспа. По едно време усѣтихъ кай, нѣщо тежко, нѣщо студено, ей тукъ на гърдитѣ си. Като отворихъ очитѣ си зѣмля!

— Брел!

— Ами, зѣмля. Навела се е и легнала на гърдитѣ й. Извикала, па съ всѣкия си страхъ я зграбчи и я захвърля!

Захвърля я! По жетва е туй. Чуваъ съмъ зѣмля е визвала и въ устата на нѣкоя жена. Ама да я ухапала, не е ухапала нали?

— Не, не е. На гърдитѣ й легнала, земя и я хвърля! Тѣй

ми разправи. Съмъ ли е било, истина ли е било — не знамъ. Отъ тогавъ момичето не го бива. Ей го, изсѣхна като войка. Гръдта го боли. Тамъ кай, дето бѣше зѣмлята, ме боли!

Ама работа, ама работал — чудеше се Моканина. — Ами сега де го водитѣ? На доктор ли?

— Доктори: колко доктори промѣняхме. Водя го сега зѣмъ, хм... какъ да ти кажа... На мене да остане не вѣрвамъ, но жени нали сѣ, пъкъ болна е, чедо е...

Гласътъ му трепна и той замълча. Загледа се, затегли безъ нужда ту мустачитѣ си, ту брадата си, небръсната отдавна, коравя, прошарена съ цѣли сполчета отъ бѣли косми. Нѣмаше нужда да казва нѣкой на Моканина, че всѣки бѣлъ косъмъ бѣше белегъ на една грижа.

— Опази вечеръ, — продължи селянина, — додохъ си нашенци отъ скеля. Продумали

каквото продумали — знамъ ли? Околни хора, може и шега да си биятъ. Пъкъ дотърчава у насъ Стоеница, кумица ни е, една уста, една многознайница, — Какво има? — думамъ. Дошли сѣ отъ скеля Николаи Пеню, Сидеровитѣ, тѣ казватъ, въ Манджилари се явила... явила се една бѣла ластовичка? Досушъ бѣла, като снѣгъ. — Е? — Ти, кай, знаешъ ли що е бѣла ластовичка? — Тя, кай, на сто години я се яви веднажъ, я не, има който я види, отъ каквато и болестъ да е болѣнъ, оздравѣ! Гунчо, кай, да вършишъ, хичъ да не стоишъ. Заведи Нонка. Ехъ, може ли — заплака момичето, залови се майка му. И на додохме.

— Ама истина ли е? — извика Моканина — къде била тази ластовичка?

— Нали ги казахъ, тукъ се явила, въ Манджилари.

— Бѣла?

— Досушъ бѣла.

Както бѣше оучденъ, Моканина се озърна и погледна къмъ шосето: всѣки день запалняваше стадото все на тая полянка, но каточе двамъ сега забеляза колко много ластовички бѣха накацали по телеграфната жице. Пъкъ и не бѣше чудно: приближаваше преображение Господне и по това време ластовичкитѣ и щъркелитѣ се събираха да си ходятъ. Толкозъ много бѣха накацали, че жицата бѣше уви-снѣла и натежала като брѣеница. Много, но все черни.

— Та затуй сѣмъ дошълъ — каза по смѣло и съ облекчение селянинътъ: — рекохъ да те попитамъ, може да си я виджалъ, може да си чувалъ...

— Не сѣмъ, братко, не сѣмъ. Бѣла ластовичка? Нито сѣмъ чувалъ, нито сѣмъ виджалъ.

Но веднага Моканина се досѣсти, че може самъ да отпаче тия хора и каза:

— Пъкъ може да има, може. Бѣлъ биволъ, бѣла мишка и

бѣла врана — има. Може да има и бѣла ластовичка. Пъкъ и трѣба да има, щомъ! се е чуло.

— Кой знае? — въздѣхна селянинътъ.

— На мене да остане, не вѣрвамъ, ама жени нали сѣ...

Той стана да си ходи. Трогнатъ, Моканина стана да го изпроводи и да види момичето. Като стигнаха до шосето, майката — жѣлта и сломена отъ тегло жена — още отъ далечъ загледа мжжа си, като че искаше по лицето му да познае какво е научилъ. Момичето още стоеше, обрънато на страна, и гледаше ластовичкитѣ по жицата.

— Човѣкътъ каза, че селото било близо, — каза селянинътъ. Като чу гласа му, момичето се обърна. Слабо бѣше, изподъ завивката едва личеше снагата му, стопена отъ болестъта, лицето му бѣше като воскъ, но очитѣ му бѣха още свѣтли, още млади и усмихно-

ДУМАТА НА КОМПЕТЕНТА

Георги Ив. Поповъ

Предпоставки на кооперацията

(Продължение от бр. 12)

Първата предпоставка е: да се остави кооперацията да се развива под влиянието на основните начала, които спомегахме по-горе. Тия начала дадохме блестящите резултати в кооперативното дѣло въ всички страни и трѣбва да бъдат пазени като светица. Всѣко посягателство върху тях, било отъ вън, било отъ вътре, ще бъде пакостно, ще измѣни кооперацията и ще я разстрои. Спомегахме по-горе, че кооперацията биде подпомогната въ своето начало отъ идейни и честни дѣйци. Въ своето развитие тя може да създаде голѣмъ кадаръ кооперативни служители, които се школуваха и нѣма да измѣнятъ на тия основни начала. Нека не се слушатъ, които сж заинтересувани и засегнати отъ развоя на кооперацията. Въ основата на общественото държавничествъ прояви винаги трѣбва да стои интереса на мнозинството, а не на малцинството. Общитѣ доставки, общитѣ продажби, особено въ земеделскитѣ стопанства, дадоха доказателства за това. Нека се разбере най-после че постоянниятъ похватъ да засилваме надзора надъ кооперацията иде не отъ обществено възбуждане съображения, а отъ егоистично-материални интереси и отъ желаниа да се възпре възхода на кооперацията. Особено у насъ — земеделска страна — закрепването на отдѣлния земеделецъ ще биде въ полза на цѣлокупното, ни народно стопанство. А кооперацията даде много за това закрепване. Единъ отъ страданиитѣ бичове за нашата земеделска дѣлност — е унищожение единството отъ кооперацията. Самоуправлението на кооперацията трѣбва да биде гарантирано. Само така се развива просторъ за творческа дѣйност и се създаватъ обществено граждански добродѣтели. Кооперацията съ своя свободенъ и организационенъ животъ се явява едно училище за създаване добри и подготвени граждани на демократичната държава. Оставени на взаимномощьта и взаимомощьта, у членоветѣ постепенно, сигурно се развиватъ нравствени навики, които влияятъ на цѣлото общество.

Втората предпоставка е тѣсната връзка между кооперацията и кооператоритѣ — идейната близость, кооперативното съзнание у членоветѣ. На тая

връзка малко се обръща внимание. За това благоприятствува бързия ръсъ на кооперацията, вследствие на което влизането на членоветѣ въ нея е слабо контролирано, а често пъти това влизане е подтикнато отъ други съображения, а не отъ кооперативни. Отъ друга страна дѣшната общественостепенна и нормална обстановка е такава, че прави трудно възприемането на идейни течения и идейни прояви. Единъ духъ на практицизмъ и конкретно задоволяване на най-необходимитѣ нужди е обвзелъ болшинството отъ народнитѣ маси. Въ името на бждащи възможности мжно мотатъ да се привлѣкатъ тия маси, колкото и да сж събластителни тия възможности. Оскжидицата, неизвестността за утрешния денъ, обезвѣряването е всадено дълбоко въ душитѣ и трудно биха се възпламенили днесъ хората само отъ идейни мотиви. И въ кооперацията много хора иматъ подтикнати отъ временни, лични нужди, безъ всѣкаква представа за развитието и мощьта на кооперацията, за нейното велико историческо значение. И колко много случаи има, следъ като сж изживѣли тия временни нужди, да се търси поводъ да се излѣзе отъ кооперацията. Съцеплението между кооперацията като организация и кооператоритѣ е слабо и трѣбва да се засили. Кооперативното възпитание и образование трѣбва да биде една отъ задачите на кооперативнитѣ ръководители. Това възпитание не може да дойде само отъ теоритичнитѣ поуления. Епохата е такава, че само отъ теоритични построения мжно мотатъ да се възпламенятъ хората. Пък и не всѣки е годенъ да възприема тия теоритични построения. За това се иска едно общо по-високо културно ниво. Много по-трайно се постигатъ резултати съ действително. Примѣрътъ е възпитателно срдѣство, не само за малкитѣ Той влияе и на възрастнитѣ. Колкото едно лице е на високо обществено мѣсто, толкова повече неговитѣ постъпки сж обектъ на наблюдение и следване. Още повече въ кооперацията, която не е наученъ, а общественостопански институтъ, който носи съ себе си социални мотиви и развива нравствени качества.

Следва

ти. То гледаше ту баща си, ту Моканина.

— Нонке, тозъ чиякъ виждалъ ластовичката — каза селянинътъ и погледна Моканина. — Ей въ онуй село била, е! Хайде дано я видимъ и ние!

— Ше я видимъ ли, чичо? — продума момичето и ясни въ очи савѣнаха.

Нѣщо се подигна въ гърдитѣ на Моканина, задуши го, очитъ му се премениха. Ше я видишъ, чедо, ше я видите, — високо заговори той. Азъ я видѣхъ, ше я видите и вие. Азъ сж очитъ си видѣхъ, бѣла такава, бѣла. Ше я видишъ и ти. Да даде Господъ да я видишъ, чедо, да оздравѣшъ... я, млада си. Ше я видишъ, азъ ти казвамъ, че ше я видишъ... и ше оздравѣшъ, чедо, не бой се...

Майката стисна очи и заплака. Високиятъ, едъръ селянинъ се закашля, хвана коня за юздитѣ и го поведе.

— Хайде съ здраве! викаше

следъ тѣхъ Моканина. — Близко е селото. Все по теля все по теля!

Той дълго стоя на шосето и гледа подиръ каруцата. Гледаше майката съ черния я чумберъ, момичето легнало до нея, високия селянинъ, който крачеше прегърбенъ и водѣше малкото конче, а надъ тѣхъ, между всѣки два телеграфни стълба ластовичкитѣ се разхвърчаваха, после пакъ се връщаха и наежа на жинцата.

Замисленъ, Моканина се завърна отново при оцветѣ си и се залови отново за царувитѣ, които правѣше отъ нещавена конска конка. „Бѣла ластовичка, — мислеше си той. — Има ли я, я!“. Но нѣщо го подпираше въ гърдитѣ, мжчеше го. И като пусна шилото и погледна къмъ небето, той извика:

— Боже, колко мжка има по тоя свѣтъ, Боже!

И пакъ се загледа подиръ каруцата,

Градътъ

Предъ менъ стоишъ, гърмишъ и тръпнешъ въ тътенъ глухъ настърхналъ, и въ мокрия ти сивъ паважъ смутени стѣпкитѣ ми глѣхнатъ.

Предъ менъ пухтишъ, кѣнтишъ и дишашъ съ грьбъ гореща пламнала и сипешъ ме съсъ купъ коварства, шемети измами.

Ти искашъ съ шумъ, съсъ свѣтлина, парадна слава сърдцето ми лжчисто да удавишъ.

Напраздно ти се мамишъ, градъ, съ сърдце студено като камѣкъ, че самъ ще падна азъ опитъ отъ твоитѣ измами.

Азъ зная, че задъ твоитѣ блѣскави, красиви и високи здания ти криешъ градъ, сълзи, тжга и чемерни страдания.

Задъ твоя шумъ — и празенъ, и суетенъ Заглѣхвхъ воплитѣ на чернитѣ несретници.

Отъ твоята музика зловеща, яростно политнала се губи и замира ропота човѣченъ въ тѣлпитѣ.

А въ крайнитѣ квартали въвъ боредитѣ студени безъ въздухъ, хлѣбъ и свѣтлина стотици смъртно стенатъ.

А ти не чувашъ и мълчишъ, о, градъ разблуденъ, мръсенъ мълчишъ и късашъ чиститѣ срдца съсъ леднитѣ си прѣсти.

И менъ ли искашъ градъ да ме удавишъ въвъ шумъ, разблудие, суетностъ и позорна слава? —

О не! О не! Ти знай дълбоко те презирамъ, срдцето въ менъ кѣнти, бунтува се, напиря срещу лжжовния ти ликъ — съетенъ, блѣскавъ — и въ кой ли денъ ще скъсамъ безсърдечно твоята маска!

Димитъ Ралинъ

Откъсъ

Поклаща плахо вътрѣтъ тополитѣ Потрѣпватъ листи въ синкавия мракъ И ти ми вдѣхвашъ въра надъ неволитѣ И пламенна любовъ ми носишъ пакъ...

Полюшва есенъ спомени въ срдцето ти, Ти плачешъ за изгубенитѣ дни... И скрита мжка чезне по лицето ти И чезнемо отново азъ и ти...

Йорданъ Пекаревъ

тая пестовностъ като Плюшкиновщина и съ настѣшка сме я отминавали, безъ да подозираме че тая мощъ на Германия, която очуди свѣта въ последнитѣ дни, се дължи именно на редъ мѣрки, които германскитѣ народъ съ високо национално съзнание, прилага за общото благо.

Нека това служи като примѣръ и назидание за нашия народъ.

Българинътъ е пословиченъ съ своята спестовностъ, но нека тя биде разумна, а не: На трицигъ скѣпъ На брашното ефтинъ!..

(изъ „Общ. вѣстникъ“ — Тръвна)

НАШИ И ЧУЖДИ БЕЛЕЖКИ

Пестовността като обществена сила

Най-сетне издадохъ се наредби и взеха се мѣрки да се поощри пестовността.

По-добре късно отколкото никога.

Препоръчва се на българското общество да бжде пестеливо:

Да не се колятъ млади животни до известно предѣлно тегло;

Да се спазватъ два безмисни дни въ седмицата;

Да се прибиратъ отпадѣци; метални, текстилни, книжни и пр.

И редъ други наредби въ тоя духъ.

Нѣма по-красиво нѣщо отъ това да се проникне населението съ чувството на граждански дългъ и приложи всички тия мѣрки.

Ще приведемъ нѣколко примѣра, които сме наблюдавали при пестовността у германския народъ.

Единъ българинъ билъ гостъ на едно германско семейство преди избухването на войната съ Польша.

На трапезата била поставена такава джбга хлѣбъ, картофи и пр. състни продукти, какъвто е била определена въ наредбата. Нищо по-вече, когато въ домакинството не липсвали по-големи резерви, отколкото въ магазинитѣ даже.

— Защо тоя аскетизмъ?...

запиталъ българинътъ.

— Това е само нашъ! — посочила домакинята на трапезата, — а онова въ депозита е на германския народъ!..

Презъ 1916 г. се настаниха на гарнизонъ германски войски части въ единъ градъ на Сърбия. Нѣколко дена следъ издаването имъ бѣхъ излѣзълъ на разходка отвънъ града. Какво бѣ моето очудване, когато забелязахъ стотина деца, жени и старци да се лутатъ по покрайинитѣ на града и да ровятъ изъ смѣтата, като че търсятъ нѣщо загубено. Полобоствухахъ и запитахъ какво правятъ.

— Събираме: парцалчета ленини, памучни, вълнени; желѣзни и бжжѣрни части; тель, тенекета отъ консервени кутии и пр. пр., стѣкленици, хартии и пр. Събранитѣ тия нѣща отнасяме на германскитѣ дюкянчета, (складове), гдето ни запечатъ!

Любопитството ме запрати въ тия малки складове, гдето констатирахъ разсортирани отпадѣци, и пакетири да се изпращатъ за преработка, наново въ Германия. Суровъ материалъ за герм. индустрия.

И какъ криво сме скъсали

Пьерфьо

ИЗЪ СПОМЕНИТѢ НА ЕДИНЪ ПАРИЖКИ ЖУРНАЛИСТЪ

Бѣхъ рапортьоръ въ продължение само на три часа и запазихъ отличенъ споменъ. Пристигнахъ отъ провинцията въ Парижъ, беденъ отъ парите, но богатъ съ надежди, първата ми работа бѣ да отида и предложа услугитѣ си на Леонъ Белби, директоръ на Ентра сижанъ отъ нѣколко месеца насамъ. Съ стотици хиляди сж журналистичнитѣ чираци, които сж дефилирали предъ живото и буно око на този кралъ на журналистиката, който притежаваше тайната да настърдчава талантливитѣ.

Само въ единъ мигъ, сждбата ми бѣ отредена: „Елате утре сутринъта, като донесете нѣколко добъръ преписъ!“

Аферата Лемоанъ бѣше въ разгара си. Вѣроятно си споминате за Лемоанъ — той бѣше

химикъ, фабрикуващъ прекрадени диаманти, на които директорътъ на Д-во Беерсъ, прословутия Юлиусъ Вернеръ, пота въ Парижъ, беденъ отъ парите, но богатъ съ надежди, първата ми работа бѣ да отида и предложа услугитѣ си на Леонъ Белби, директоръ на Ентра сижанъ отъ нѣколко месеца насамъ. Съ стотици хиляди сж журналистичнитѣ чираци, които сж дефилирали предъ живото и буно око на този кралъ на журналистиката, който притежаваше тайната да настърдчава талантливитѣ.

Отъ честитѣ му посещения при Лемоанъ, той бѣ схваналъ, че има работа съ единъ мошеникъ. Въпроснитѣ фабрикувани диаманти идваха отъ единъ канадски резбаръ на скжпоценни камѣни, и Лемоанъ по контрабанденъ начинъ ги въмѣкаше въ пещьта за топене на метали. Така поне свидетелствуваше Юлиусъ Вернеръ — нѣщо което доведе арестуването на Лемоанъ и впоследствие и скандала.

Обаче, Лемоанъ така умѣло се защищаваше и така очевидно обвиняваше Вернера,

че се е опиталъ да потуши откритието, че цѣлата преса започна да защищава този изобретателъ, който цѣеше да освѣти Франция съ неподражаемъ блѣсъкъ. И изведнажъ Лемоанъ заяви: „Когато пожелае, ше си изфабрикувамъ единъ диамантъ; не веднѣжъ съмъ вършилъ това. Заемамъ се да изработя единъ съ размѣритѣ на яйце предъ очитѣ на съдебния следователъ, на която дата пожелае той.“

При така проявявана двубой всички вѣстници ликуваха. Лемоанъ биде превъзнесенъ до небесата и, ако Юлиусъ Вернеръ въ тоя моментъ би се появилъ отъкъде, сигурно щѣха да го заплюятъ. И самиятъ сждия се зарази, прие двубой, опредѣли вѣстника на опита, покани и обвинителя за казания денъ и пусна подъ гаранция Лемоанъ, за да може безпрепятствено да подготви сеансъ, който щѣше да отбележи една дата въ аналитѣ на френ

Завой

Ст.-редактор Стоян Дичев Гл. редактор Д-р Кирил Йорданов

Новият театрален сезон

Колкото оправдан, толкова и необходим е бил всъкога повишеният интерес към театъра. Тогава когато публиката чувства театъра като свой, тоя интерес се създава и проявява съвсем естествено. И без да има нужда да се гонят резултатите, те идват сами. Театърът ги чувствава в непрестанния си възход, а публиката, въвлеченото си към театъра, утвърден като осъзната нужда. Въз тоя случай се изгражда една колкото скрита, толкова и ценна солидарност между театър и публика. Тая солидарност се подхранва направо от жи-

тава), определя репертуара и с това приема или отхвърля истинското предназначение на театъра.

Варна има и театрално минало, и театрални традиции. Не току така случайно изникна тая хубава сграда на народния ни театър. На неговата сцена има оставени творчески следи. Тя покрива дейността, която е била гордост за варненци, пък и за България въобще. Предстои тая гордост да бъде капитализирана. Въ лицето на новия директор-режисьор, ние имаме гаранция за това.

Петко Атанасов е от чел-

Петко Атанасов — Директор-режисьор Варн. Нар. театър

вота, който впрочем определя, както предназначението, така също и мѣстото на театъра.

Театърът е жив организъм. Той се развива и крепне, когато неотклонно следва своя път — на чиста културен институт. И при наличността на всички обективни условия затова, отъ съществено значение е: въ чии ръце е неговото ръководство, кой е директор-режисьора на театъра.

Той, директор-режисьора изгражда живата сграда (със-

ната редица на българските театрални дейци. Роден на 20 Януарий 1889 год. въ гр. Пловдив, той започва артистичната си дейност през 1906 год. въ „Съвремения театър“ на Матей Икономов. След няколко години заминава за Москва, гдето изучава дѣлото на Московския художествен театър. Завърнал се въ България, той застава като режисьор, начело на току що основания „Общодостъпен театър“ въ Видин.

ската наука.

На излизане от затвора репортерите обградиха Лемоанъ. Той, обаче, категорично имъ заяви: „Оставете ме, моля ви се, искамъ спокойно да работя. Елате следъ десетъ дни.“ Тия думи още повече заинтересуваха публиката. Презъ цѣлата седмица бижутери, химици и резбари на диаманти не бѣха оставени на мира. Разчитайки на голѣмо понижение на стоката си, хитреците се силѣха да се отърватъ отъ скъпоценностите си.

Навечерието на опредѣления за произвеждане на опита денъ съвпаднаше съ моето влизане въ редакцията на Ентрасижанъ. Бѣше деветъ часа сутринта. Бѣха раздали на другарите бърза работа. Дойде и моя редъ. Дивоаръ, съ-

иронична усмивка ми каза: „Идете при Лемоанъ!“

Лемоанъ? Но къде да го намеря въ тоя часъ? Лабораторията му бѣше нѣкъде въ Пленъ Сенъ-Дени. Най-добре бѣ да отида направо тамъ. Ако бѣхъ парижанинъ, безъ много обяснения бихъ отказалъ да се втурна въ такава авантюра. Но единъ провинциалистъ нѣма понятие за разстоянията въ голѣмата столица. Сенъ-Дени си го представявахъ като носна кърпичка. Съ туптящо отъ надежда сърдце се качихъ въ трамвая. Две минути разговоръ съ трамвайния раздавачъ на билети ми посочиха мѣстността въ това начинание. Пленъ Сенъ-Дени! Цѣль единъ свѣтъ! Наведенъ надъ платформата, плахо поглеждайки на лѣво и

Нержкотворниятъ храмъ

(Продължение отъ стр. 2-ра)

Късна и тъжна есенъ било тогава. Жално капѣли жълти листа и свирѣпи виѣлици бѣснотъ ревли навънъ, сѣкашъ и тѣ ведно съ опечалените братя оплакваха неугѣшимо светия старецъ. Той лежалъ неподвиженъ въ една отъ каменните килии, освѣтена отъ нѣколко вошеници и една факла отъ борина, а околорѣстъ братята шепнѣли горещи молитви, потопени въ скръбъ и сълзи. Неговиятъ божественъ образъ съ дълга бѣловласа брада, нѣмалъ видъ на мъртвецъ, а на заспалъ. Тѣй спокоенъ предъ смъртта и доволенъ отъ животъ си предъ Богъ духъ отецъ Тракней. На сухите му безкрѣвни устни ясно личала щастлива усмивка, каточели въ предсмъртния си часъ, той разбралъ, че следъ смъртта му нержкотворниятъ храмъ ще запустѣе, но по-късно ще стане мѣсто за поклонение на природолюбците отъ цѣль свѣтъ.

И наистина, въ съседство съ него, сега, е издигнатъ другъ храмъ на любовта къмъ другарството и природата, който също е сѣлъ заветъ на силна въра и свидна рожба на пламенна любовъ, съ тая разлика, че той е дѣло на човѣшката ръка, а другия е изваянъ отъ лудешката игра на природата и буритѣ на вѣковете, затова е нержкотворенъ. Каменниятъ гробъ на първия поклонникъ въ тоя храмъ бѣ откритъ неодавна зазиданъ въ скалитѣ и въ него се намѣри златенъ пръстенъ съ изображение на „гълъбъ и надписъ съ името „Тракней“. Да бже светото това име! Аминъ!..

Вернеръ фонъ Хайденшамъ е на 80 години

Шведскиятъ поетъ и писателъ, Вернеръ Фонъ Хайденшамъ — крѣгото наричатъ-най-голѣмия отъ живите поети на Швеция и който е получилъ Нобеловата премия за литература презъ 1916 — неодавна е отпразднувалъ своята 80 годишнина.

По този случай той е получилъ голѣмъ брой поздравления отъ Швеция и отъ странство.

Д-ръ Свенъ Хединъ му е връчилъ, по сѣщия случай, адресъ и златенъ медаль отъ Шведската Академия.

Презъ 1911 год. влиза въ състава на Народния театъръ, кждето остава до сега. Презъ сезона 1925-26 год. е билъ командированъ въ Виена и Парижъ, кждето се подготвя главно за режисьоръ.

Новиятъ сезонъ на Варнен. нар. театъръ започва при почти подновенъ и подмладенъ съставъ. Въпреки изключителните времена, които преживяваме, ние сме убедени, че той ще бже сезонъ на творчески успѣхи. Ние вѣрваме въ това.

Стоянъ Дичевъ

Полша

За Полша и за поляците, ние знаемъ сравнително малко.

Историята на тая страна, която наново изгуби своята независимостъ, е нанизъ отъ голѣми събития, въ които сѣ отразени характерните черти на поляка — положителни или отрицателни.

Въ далечното минало поляците, както други славянски народи, сѣ дѣлили на родове. Преданието говори, че единъ селянинъ отъ Крусовице на Име Пястъ, положилъ около 840 г. основитѣ на първата полска династия — Пяститѣ.

При втората полска династия — на ягелоните, която води произхода си отъ Ядвига полска и Ягело литовски, Полската държава се засилила.

Загиналиятъ при Варна Владиславъ III Варненчикъ е потомѣкъ на тая династия.

Неуредиците и вътрешните противоречия, произхождащи отъ дележа на: дворяни (едри владетели) и безправни и безимотни селяни, въпреки постигнатите външни успѣхи, сѣ разлагали държавата. И напоследъ, следъ деветвѣковенъ политически животъ, полската държава, съ три последователни дѣлежа презъ 1772, 1793 и 1795 година бѣ заличена отъ картата на Европа. Разпокъсанъ между три държави: Русия, Австро-Унгария и Пруссия, полякитѣ народъ прекара 125 годишно робство.

Възраждането на Полша роди двамата всеобщо почитани патриоти-светци: Тадеушъ Косцюшко и Юзефъ Пилсудски, Ликътъ на Косцюшко стои въ всѣка полска къща, наредъ съ иконата на полската покровителка — Св. Богородица. И предъ тоя ликъ всѣка полякитѣ майка завежда детето си и заедно съ молитвата „Отче нашъ“, тя го научава и на друга молитва — „Молитвата на отечеството“.

Това отечество днесъ е отново подъ робство. Страната на Матейко, на Мицкевича и на Коперника преживя ужаситѣ на войната, Нейните разрушения обаче ще запазятъ по цѣлостно и ненакърнено свободолюбивото чувство на тоя храбръ и даровитъ славянски народъ.

ХРОНИКА

За всичко, което се отнася до вестникъ „Завой“ за гр. Сливенъ и околнѣта, отнасяйте се до Иванъ Недѣлчевъ касиеръ фабрика „Петко Русевъ“ гр. Сливенъ.

Пазете достойнството на България!

Не обсъждайте военните въпроси!

Фейлетонъ Спекула

Ясни ми сѣ като бѣлъ денъ не редитѣ за борба противъ спекулата. Не ми е ясно едно обаче: тая спекулата ли води началото си отъ човѣка или обратното — човѣка отъ нея.

Уединя се самъ, да си помисля върху тоя въпросъ, до никакъвъ изводъ не идвамъ. Приближа ли се обаче до живите примѣри, до живота, трѣбва по лесно.

Не много отдавна, преди година, две, единъ скитникъ, съ опасни наклонности, не принуди да му услужа финансово. Естествено, обещанието, че ще ми се издѣлжи следъ денъ два, значеше, че точно следъ толкова дни ще изчезне. Така и стана. Мина време и всичко се забрави. Преди нѣколко дни една личностъ ме спира, Поздравява ме, усмива се и ме кани на кафе. Гледамъ: Скитника. Промѣнилъ се до неузнаваемостъ.

„Азъ се оженихъ вече имамъ си и бебче. Живѣя въ София, въ собственъ апартаментъ“.

Какво да му отговоря?

Азъ само квартирата си смѣня, наема ми дойде голѣмъ.

Ами какъ стана всичко това, ужъ бѣше злѣ, пъкъ?

Намерихъ една тежка софиянка и... после нѣмахъ на кжде да мрѣдъ. Та това е спекула бѣ приятелю, чиста спекула! И понеже въ резултатъ на нея има родени и хора, и тѣхното мѣсто е... (не мога да си спомня кжде се работеше шосе)

„Ти си простъ човѣкъ“. Това бѣше отговора на нѣкогашния скитникъ. Каза ми го, стана и ме остави да платя кафетата.

Мисля си: азъ съмъ простъ човѣкъ. Нѣкой ме тупна по рамото. Обръщамъ се: приятелъ единъ.

„Не мисли толкова. Само проститѣ хората съ малко умъ мислятъ дълго, но напразно“.

Ехото каже че ли повтори завършека на думитѣ на приятеля ми: Уви, ... напразно.

Резо Стругаровъ

Анегдоти

Прочутиятъ френски романистъ Балзакъ билъ подъ непрестанния тормозъ на кредиторитѣ си, имало е случаи, когато дни наредъ той се е криелъ отъ сѣдия-изпълнителя, на когото Балзаковото жилище и намиращитѣ се въ него имуществата сѣ му били добре познати.

Веднажъ съвсемъ неочаквано Балзакъ билъ посетенъ отъ единъ свой познатъ.

„Почина единъ беднякъ, сѣседъ на сѣдия изпълнителя, та събираме помощъ за погребението му“, казалъ познатия му.

Балзакъ се позамислилъ, разтворилъ кесията си и далъ нѣколко монети. Следъ това бръкналъ повторно, извадилъ още две три и подавайки ги, казалъ:

„Тия пъкъ сѣ за сѣдия изпълнителя“.

„На, той е живъ“, възкликналъ въ почуда Балзаковия познатъ.

„Знамъ, но азъ чакамъ и неговия редъ“ отговорилъ Балзакъ.

Печатница „К. Николовъ“
Телефонъ № 26-58

Кръчмарътъ ме изгледа съ тѣпъ погледъ:

— Лемоанъ? Кой е този Лемоанъ?

Очуденъ, на свой редъ и азъ попитахъ: „Какъ нима не познавате Лемоанъ? Сѣщиятъ, който прави диаманти!“

— Диаманти? съ изумление произнесе кръчмарътъ; никога не съмъ чулъ подобно нѣщо.

Колкото и да се мъчѣхъ да го разпитамъ, ясно бѣ, че тоя глупакъ нищо не знае за аферата Лемоанъ и естествено не можеше да ми посочи въпросната лаборатория.

Свършено сломенъ, съ наведена глава, азъ си излѣзохъ.

Следва

Четете в. „Завой.“